Kvalitetsstandard Skåneleden

REGION SKÅNE

SKÅNE LEDEN

Innehåll

Detta är Skåneleden – en sammanfattning 5

Hållbarhet, folkhälsa & Allemansrätten 6

- Agenda 2030 och de nationella friluftsmålen 6
- Folkhälsa 6
- En hållbar vandringsled 6
- Allemansrätten 7
- Förordningar att ta hänsyn till 7

Naturturism längs Skåneleden 8

Ansvars- och rollfördelning 9

- Region Skåne 9
- Stiftelsen Skånska Landskap 9
- Kommunerna 10
- Markägarna 10
- Länsstyrelsen 10

Infrastruktur 11

- Ledens struktur 11
- Ledentré 11
- Ledmarkeringar & skyltar 11
- Anordningar 12
- Dricksvatten och toaletter 12
- Lägerplats 13
- Hinder och underlag 13
- Vägar och övergångar 13
- Rundleder som en del av Skåneleden 14
- Tillgänglighetsanpassning 14

Övriga anslutande leder....14
Hållplatser och kollektivtrafik....14
Besöksmål och service....15
Kultur längs leden....15
Förändringar av Skåneleden....16
Ny led samt omdragning av led....16
Avveckling av led....16
Möten och dialog....17
Informationsdelning och möten....17
Skötselutbildning....17
Kommunikation och marknadsföring....18
Varumärket....18
Kartor....18
Trycksaker....18
Hemsida....19
Sociala medier och appar....19
E-post....19
Bilaga 1. Skåneledens Hållbarhetslöfte....20

Inledning

Detta är en revidering av den kvalitetsstandarden som började gälla 1 januari 2016. Detta dokument är ett stöd för alla parter som arbetar med Skåneleden, gällande åtgärdsplanering och som ett stöd för planerad avsättning i budget hos parterna.

Kvalitetsstandarden ska tydliggöra syfte och ambition med leden. Här framgår vad som kännetecknar den fysiska leden avseende till exempel stigkvalité, märkning och skyltning, hur leden ska skötas och kvalitetssäkras, vad besökaren kan förvänta sig beträffande service och upplevelser samt hur leden ska kommuniceras.

Innehållet i kvalitetsstandarden ska fungera som riktmärken och mål samt kännetecknа Skåneledens höga och genomgående kvalitet, oavsett kommun. Arbetet med kvalitetsstandarden är ett gemensamt åtagande mellan alla inblandade parter, som implementeras över tid och ska utgöra ett stöd och inspiration för att nå fram till en trygg led av hög standard som har betydelse för skåningarnas hälsa, det rörliga friluftslivet och Skånes tillväxt.

Begreppet hög standard utgår från Regionala tillväxtnämndens beslut 2014 om att utveckla Skåneleden. Hög standard kännetecknas av en välordnad, hållbar ledstruktur med ambitiös skötselnivå, en led med bibehållen hög internationell standard, med en fungerande organisation och koppling till lokal näring för utvecklad service.

En tydlig ansvars- och rollfördelning med en stark och långsiktig organisation är avgörande för att upprätthålla Skåneledens position som en av Sveriges främsta låglandsleder. Skåneledens existens är beroende av god samverkan mellan markägare, kommuner, Region Skåne, stiftelser, Länsstyrelse, näringsliv, föreningar och ideella krafter.
Det lokala engagemanget med positiva markägare är en avgörande faktor för ledens existens, här är kommunernas roll av extra stor vikt då de är drivande i denna dialog.

Region Skåne vill uppmuntra till långsiktighet i kommunens engagemang. Investeringar och driftkostnader ska bidra till en förbättrad folkhälsa för invånare.

Skåneleden utgör också en viktig plattform för besöksnäringen. Natur- och kulturturism är den gren inom besöksnäringen som ökar allra mest, vilket innebär att det finns en stor potential för landsbygdens näringsidkare att utveckla tjänster kring Skåneleden. Därför är det av vikt att beslut gällande insatser för utveckling och drift av Skåneleden bör ligga hos kommunledningen och att Skåneledens potential för besöksnäringen implementeras i kommunens näringslivsarbete.

Under 2020 initierade ett antal regionala turismbolag i Sverige ett projekt, med stöd av Tillväxtverket och Jordbruksverket, med syfte att ta fram ett nationellt ramverk för vandringsleder. Skåneledens kvalitetsstandard går hand i hand med de kvalitetskriterier som tagits fram inom ramverket.

Ulrika Geeraedts
Utvecklingsdirektör
Region Skåne 2021-11-30

Detta är Skåneleden

Det är Region Skånes intention att Skåneleden ur flera perspektiv ska vara en av de allra bästa vandringslederna i Sverige. Skåneleden ska utgöra ett positivt inslag i Skånes landskapsbild, bidra till god folkhälsa för Skånes invånare och besökare samt till en god näringslivsutveckling för vandringsledens närområden. Skåneleden ska vara väl förankrad hos kommuner och markägare.

Skåneleden är en låglandsled som förenar Skånes kommuner. Den har den unika positionen att (förutom ren fjällmiljö) kunna erbjuda hela Sveriges naturvariation på 130 mil och samtidigt vara lättillgänglig från stads- och bymiljöer. De första etapperna invigdes redan 1978 och leden utgör idag ett unikt nätverk som förbinder många av Skånes värdefullaste natur- och rekreationsområden. Skåneleden kanaliserar besökare och erbjuder trygga vandringsupplevelser för alla som bor i, eller tillfälligt besöker, Skåne.

Idag består Skåneleden av sex delleder; Kust till kust (SL1), Nord till syd (SL2), Ås till ås (SL3), Österlen (SL4), Öresund (SL5) samt Vattenriket (SL6). Skåneleden är indelad i 113 etapper och går genom 32 kommuner, varav 3 ligger utanför Skånes gränser. Leden går till stor del på privatägd mark och tusentals markägare har generöst ställt sin mark till förfogande.

Vandring är en aktivitet som bidrar till bättre hälsa och Skåneleden ska ge sina besökare avkoppling, återhämtning, givande natur- och kulturupplevelser, fysisk aktivitet och livskvalitet som uppmuntrar lokalbefolkningen att välja en hälsosam och aktiv vardag. För detta krävs en riktigt bra vandringsled.

Skåneleden ska erbjuda något för alla, oavsett ålder, naturvana eller plånbok. Leden ska vara så tillgänglig som möjligt, både när det gäller att ta sig till leden, information om leden och hur vandraren kan röra sig på leden. Alla som arbetar med Skåneleden ska bidra till att sänka trösklarna för besökare att bege sig ut på leden och ha både den inbitne vandraren såväl som nybörjaren i åtanke.

Ett attraktivt och tryggt ledsystem är en förutsättning för naturturism, en del inom besöksnäringen som växer sig allt starkare. Skåneleden kan förbättra förutsättningarna för befintliga samt nya företag att utveckla sin affärsidé och sitt produktutbud med naturens villkor i fokus. De i sin tur bidrar till en levande landsbygd med stärkt sysselsättning. Detta skapar inte bara attraktion för den tillfälliga besökaren, utan bidrar även till en mer attraktiv boendemiljö.

En framgångsfaktor till en välanvänd Skåneled som bidrar till positiv samhällsutveckling är att samla kraft och engagemang hos såväl markägare, kommuner, regionala offentliga organisationer, myndigheter och ideella organisationer. Genom samarbete, lyhördhet, samråd och utvecklingsfokus ska Skåneleden vara en av Sveriges bästa vandringsleder. Hur en sådan ser ut och fungerar sammanfattas i det här dokumentet, Skåneledens kvalitetsstandard.

Hållbarhet, folkhälsa & Allemansrätten

Allt arbete på och runt Skåneleden ska utövas med minsta möjliga negativa miljöpåverkan och ta avstamp i de globala hållbarhetsmålen samt nationella friluftsmålen. Stor hänsyn ska tas till alla de områden liksom de natur- och skyddsvärden som finns längs med leden. Arbetet för en ökad kunskap och medvetenhet om allemansrätt, natur och miljö ska ske fortlöpande.

Agenda 2030 och de nationella friluftsmålen

Skåneleden ska ta hänsyn till Agenda 2030 samt Sveriges 10 nationella friluftsmål som samordnas av Naturvårdsverket. De 17 globala mål för hållbar utveckling är integrerade och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den ekologiska.
I Region Skånes Färdplan för rekreativa leder 2030 görs tydliga kopplingar kring hur Skåneledens arbete kopplas till de globala målen som är relevanta för arbetet med Skåneleden.

Folkhälsa

Skåne står idag inför en mängd utmaningar kopplade till livsstilsrelaterade sjukdomar och Skåneleden spelar en viktig roll ur ett folkhälsoperspektiv. Det är viktigt att medborgare har närhet till naturnära rekreation och får möjlighet att välja hälsofrämjande levnadsvanor. Fysisk aktivitet och utevistelse förebygger och behandlar en mängd olika sjukdomstillstånd och bidrar till att minska riskerna för bland annat diabetes, hjärt- och kärlsjukdomar samt förbättrar den psykiska hälsan, koncentrationsförmågan och minskar stress.

Fysisk aktivitet i naturen bidrar till flera hälsovinster. Ledsystemet bör planeras och kommuniceras så att så många som möjligt kan uppleva naturen längs Skåneleden. Skåneleden ska binda ihop stad och landsbygd och bidra till bättre hälsa för fler. Skåneleden ska sänka tröskeln för att bege sig ut i naturen.

Utanförskap bidrar till ohälsa. Skåneleden utgör en arena för praktiska integrationsinsatser, men är också en trygg och betydelsefull plats för de målgrupper som inte är vana att vistas och röra sig i naturen. Sociala insatser kopplat till leden skapar relationer till naturen som i sin tur bjuder på kunskap om till exempel Allemansrätten.

En hållbar vandringsled

Skåneleden är en unik led med en mångfald av upplevelser, stadsnära urbana vandringar blandas med öppna fält och djupa skogar, klippkust och sjölandskap. Skåneleden ska spegla Skåne med dess variation och gå genom värdefulla natur- och kulturområden. Det är en bärande del av upplevelsen men ställer också krav på användarnas aktsamhet och respekt.
Det ställer krav på planering, information och tydlighet från Region Skåne, kommuner och Länsstyrelsen om särskilda naturvårdsregler, lokala ordningsregler och samordning kring detta. Det gemensamma målet är att Skåneleden och verksamheter i besöksnäring ska utvecklas genom långsiktig ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Det gäller också allt arbete på, runt och vid Skåneleden. Därför bör exempelvis material, transporter och aktiviteter väljas och utföras utifrån bästa möjliga miljöhänsyn.

En viktig aspekt för att främja hållbara natur- och kulturupplevelser är att kanalisera besökare. En välplanerad led kanaliserar besökare genom att samla vandrare till ett stråk som kan underhållas och den bidrar till att minska människors störning på djur och natur. Vissa naturområden i Skåne är alltför populära och därför bör mindre välbesökta platser lyftas fram för att fördela trycket av besökare.

Skåneleden har tagit fram ett hållbarhetslöfte som till stor del har inspirerats av Svenska Turistföreningens hållbarhetslöfte (se bilaga 1).

Allemansrätten
Allemansrätten inbjuder vandraren till en mängd naturupplevelser i den skånska naturen. Kunskap om dess rättigheter men även skyldigheter och begränsningar finns att läsa på Naturvårdsverkets hemsida. Alla som arbetar med Skåneleden ansvarar för att kunskap och kännedom om Allemansrätten sprids, förankras och förmedlas av alla samarbetspartners. Region Skåne har tagit fram anpassat informationsmaterial i fält om Allemansrätten som finns att tillgå genom ”Skåneleden skyltstandard”.
Ledhuvudmannen och koordinatorerna ska stötta kommunerna i frågor som rör Allemansrätt i syfte att stärka relationen till markägare, minska slitage och olovlig åverkan.

Förordningar att ta hänsyn till
Det finns dessutom ett flertal lagar och förordningar som reglerar verksamheter i kultur- och naturlandskapet. Alla aktörer som verkar längs med Skåneleden måste söka information om vad som gäller för den aktuella platsen. Information om naturskyddade miljöer finns på Länsstyrelsens hemsida. Information om fornlämningar hittas på Riksantikvarieämbetets hemsida. Andra myndigheter kan också behöva blandas in i arbetet. Några lagar som ska beaktas vid planering av ny leddragning, event eller liknande är Miljöbalken, Kulturmiljölagen, Plan- och bygglagen, Väglagen, Skogsvårdslagen och Ordningslagen.

© Apelöga

Naturturism längs Skåneleden

I Skåne ska turismen vara med och forma en hållbar framtid i en omtänksam och välkomnande värld. Turismen kan bidra till ökad förståelse mellan människor och högre livskvalitet både för besökare och boende. Rätt hanterad kan den bidra till att lösa samhällsutmaningar.

I Skåne finns förutsättningar att vandra året runt och därmed finns potential att förlänga turistsäsongen och jämna ut besökstrycket under sommarveckorna. Väl fungerande vandringsleder, som Skåneleden, skapar förutsättningar för stärkt och utvecklad besöksnäring och ökar attraktionskraften i kommunen.

Som regional DMO (Destination Management Organisation) är det Tourism in Skånes uppdrag att utveckla Skåne som hållbar och attraktiv destination. Tourism in Skåne gör det genom att stärka besöksnäringen, verka för gränsöverskridande innovation, samverka med partners och bygga ett starkt skånskt varumärke både nationellt och internationellt.

Ansvars- och rollfördelning

Skåneleden ska ha en effektiv och tydlig organisation. Det finns avtal mellan samtliga parter och mallar som stöd vid avtalsskrivning. Se dessa för mer specifikt innehåll.

Region Skåne

- Huvudman och ledsamordnare för Skåneleden.
- Ansvariga för strategisk utveckling och styrdokument som kvalitetsstandard, skyltstandard, varumärkesplattform (vision, mål) och utvecklingsplaner.
- Upprättar Skåneledsavtal mellan kommun och Region Skåne.
- Säkerställer produktion av kartor som motsvarar vandrarens behov.
- Tar beslut om ny dragning, omdragning samt indragning av Skåneled.
- Ansvariga för kommunikationsplan, nationell marknadsföring och PR-insatser, inkl. hemsida och sociala medier.
- Ökar tillgängligheten till Skåneleden fysiskt och digitalt.
- Verkar för gränsöverskridande samarbete med vandringsleder i andra länder/regioner/län samt samordning med övriga ledtyper och infrastrukturer.
- Samordnar arbete mellan Region Skånes olika verksamheter som berör Skåneleden.
- Stöttar i juridiska frågor kring Skåneleden.
- Anordnar årligen träffar för ledansvariga och andra berörda.
- Medverkar i och verkar för nya projekt kopplat till Skåneledens utveckling.

Stiftelsen Skånska Landskap

- Ledförvaltare för Skåneleden.
- Assisterar huvudmannen i utvecklingsuppdraget.
- Assisterar huvudmannen avseende marknadsföring och kontakt med bland annat besökarna.
- Genomför statusinventeringar av ledens kvalitet i fält för att säkra upp att kvalitetsstandarden efter följs, samt återkoppla resultat till respektive kommun.
- Koordinerar arbetet med Skåneleden gentemot kommuner och andra aktörer.
- Löpande erbjuda skötselutbildningar för kommunens driftspersonal, länsstyrelsens berörda reservats förvaltare och vid behov gemensamma träffar.
- Ansvarar för information kring drift och skötsel gällande t ex avtalsmallar, årshjul, checklistor och annat skriftligt material till stöd för kommuner.
- Hanterar att aktuella driftstörningar kommuniceras till besökare samt att inrapporteringar från besökare kommuniceras till kommunal ledansvarig.
- Uppdaterar digitala kartunderlag och GIS, vilket rapporteras vidare till Lantmäteriet.

Kommunerna

- Utser ansvarig kontaktperson gentemot Region Skåne och markägarna för Skåneleden inom kommunen.
- Ansvarar för drift och underhåll av leden inom kommunens gränser enligt avtal med Region Skåne och säkerställa att det finns en årlig kommunal driftsbudget för Skåneleden.
- Ansvarar för kontakten med Länsstyrelsens förvaltare kring skyddade områden som berörs av Skåneleden.
- Föreslår och genomföra nödvändiga förbättringar av ledens sträckning.
- Ansvarar för att aktuella driftstörningar meddelas Stiftelsen Skånska Landskap samt att återrapportera när dessa är åtgärdade.
- Verkar för att åtgärda brister som påpekas via statusinventeringar, inom den av Region Skåne rekommenderade tiden.
- Ansvarar för att det finns gällande avtal mellan markägare och kommun.
- Håller en tät och god dialog med markägare med support från Stiftelsen Skånska Landskap. I mer principiella frågor görs det i samverkan med Region Skåne.
- Svarar för försäkring gentemot markägare. Både markägare och kommuner har egna försäkringar, den sistnämnda motsvarande ett basbelopp, som täcker upp självrisken vid skadeärenden som kan kopplas till ledbesökarna.
- Samordnar besöksnäringen längs leden.
- Säkerställer att ledens sträckning med tillhörande anordningar är inlagd i kommunens GIS-system. Detta för att leden ska tas hänsyn till i samhällsplaneringen. Underlaget bör uppdateras årligen så att aktuella förhållanden i fält återspeglas i det digitala materialet.

Markägarna

- Medger att leden ges den sträckning över fastighet som syns i avtal mellan kommun och markägare.
- Vid brukandet av fastigheten så långt möjligt undviker att skador uppstår på leden och om sådana sker återställer leden i tjänligt skick.
- Vid överlåtelse av fastighet till annan göra förbehåll kring Skåneledsavtalet mellan kommun och markägares giltighet.

Länsstyrelsen

- Bistår Region Skåne, Stiftelsen Skånska Landskap och kommunerna när det gäller frågor som berör skyddade områden där Länsstyrelsen är förvaltare.
- Hänvisar till Skåneledens webb i de reservat som berörs av Skåneleden.
- Ansvarar för att tydliggöra i fält när leden passerar ett skyddat område, informerar om reservatets värden samt eventuella föreskrifter som kan vara bra att känna till.

Infrastruktur

Skåneleden passerar genom det bästa av vad Skåne har att erbjuda av det skånska natur- och kulturlandskapet. Leden ska vara trygg att vandra och erbjuda service och anslutningsmöjligheter (buss, tåg, parkering). Skåneledens besökare ska lätt kunna följa leden i fält utan att uppleva någon osäkerhet i navigering. Markeringarna ska vara diskreta men tydliga och enhetliga för hela ledsystemet.
Mer detaljerad information om markering finns i dokumentet Skåneledens skyltstandard.

Ledens struktur

- Skåneleden ska vara en välmarkerad sammanhängande låglandsled med möjlighet till rundvandringar.
- Skåneleden ska erbjuda delleder på 50 - 400 kilometer. Respektive delled ska vara uppdelad i dagsetapper vars etapplängd rekommenderas vara mellan 5 - 25 kilometer.
- Leden ska passera omväxlande naturtyper, landskapsformationer och platser i terrängen som är utmärkande, till exempel intressanta naturreservat, utsiktsplatser och vattenfall.
- Leden bör passera kulturmiljöer och platser i landskapet som är värdefulla och sevärda, till exempel fornlämningar, byggnader med särskild karaktär och äldre ortsmiljöer.
- Längs leden ska vandraren erbjudas boenden, caféer, restauranger och annan service.
- Slitage- eller störningskänsliga ytor ska undvikas.
- Att från mitten av april till mitten av oktober erbjuda service längs leden (så som vattenposter, ved/kol, toaletter, sopkärl). Under övriga tider av året kan vandraren inte räkna med samma nivå av service.

Ledentré

- Utmed varje etapp ska det finnas minst en ledentré som bör kännetecknas av entréskylt och hänvisningsskyltning. Önskvärt är att det även finns tillgång till toalett och Skånetrafikens hållplats. Om hållplats saknas bör en parkeringsplats med plats för minst 4 personbilar ersätta.
- Ledentréer ska etableras på relevanta platser och vara en naturlig startpunkt för en vandring. En ledentré behöver inte nödvändigtvis vara samma sak som en etappstart eller lägerplats utan ska i första hand placeras där den är relevant för besökaren och får störst synlighet, till exempel på besökstäta platser eller välanvända stråk.
- Närhet till minst en aktör som erbjuder övernattning och matservering ska eftersträvas.

Ledmarkeringar & skyltar

- Skåneleden markeras med orange ledmarkeringsfärg i enighet med låglandsleder i Sverige.
- Ledmarkeringar ska vara diskreta men tydliga. Besökaren ska kunna vandra tryggt endast med hjälp av ledmarkeringar.
- Hänvisningsskyltning i bägge riktningarna där symbol för ledtyp, delledsnummer, destination och korrekt avståndsangivelse i kilometer ska framgå. Vid ledentréer och lägerplatser ska även

entréskyltar med översiktskarta finnas.

- Kompletterande pictogramskyltar för att tydliggöra förbindelsen mellan ledsträckning och viktig service som t.ex. busshållplats, toalett och övernattningsalternativ.
- Är avståndet mellan leden och en hållplats mindre än 300 meter ska pictogram med avstånds-angivelse finnas på platsen där besökaren ska avvika från leden för att komma fram till hållplatsen. Är avståndet längre ska vägen dit markeras som anslutningsled och synas i kartmaterial.
- Informationsskyltar vid sevärdheter kan ha annan avsändare än Skåneleden. Region Skåne kan inte ställa krav på andra aktörer som till exempel Riksantikvarieämbetet att deras skyltar ska anpassas till Skåneleden skyltstandard.
- För att underlätta för besökaren att göra rätt finns skyltar att sätta upp längs leden med information om Allemansrätten, information kring agerande i beteshagar och information kring toa lettbehov i naturen.
- Nedskräpning ska minskas, med hjälp av t ex skräpholkar längs leden.
- Skyltning i skyddade områden ska samordnas med Länsstyrelsen.

Anordningar

- Alla anordningar som tillhör Skåneleden ska vara hela, väl underhållna och säkra att använda.
- Anordningar som spänger, broar och trappor etc. ska i möjligaste mån följa Naturvårdsverkets väg-ledning i skriften ”Friluftsanordningar”.
- Anordningar som tillhör leden bör vara tillverkade av miljövänligt material och smälta väl in i miljön där de är placerade.
- Minst en sittgrupp, även kallad rastplats, ska finnas utmed varje etapp och vara strategiskt rätt placerad, förslagsvis vid lokal sevärdhet som kulturhistorisk lämning, utkiksplats etc.
- Vid stängselpassage ska i första hand självstängande grind monteras för att uppnå ökad tillgänglig-het. I andra hand monteras stätta som lösning.

Dricksvatten och toaletter

- Kommunalt dricksvatten bör erbjudas minst en gång per etapp i direkt anslutning till leden. Önsk-värt är att vattnet är igång året runt, men krav är att det är påslaget 1 april-31 oktober vid frostfritt väder. Lokala praktiska lösningar kan fungera beroende på situationen. Om vattnet varit avstängt på vintern är det önskvärt att vattenkvalitén testas inför säsongen.
- Om anslutning till det kommunala vattensystemet inte är genomförbart, ska vatten från enskild täkt erbjudas (krav: påslaget 1 april – 31 oktober, vid frostfritt väder). Om så är fallet ska vatten kvalitén testas minst en gång per säsong även om en grundrekommendation är att vattnet renas på ett lämpligt sätt.
- Toaletter (torrtoalett eller vattentoalett) ska alltid finnas i anslutning till lägerplatser. Målsättning en är att dessa hålls öppna dygnet runt året om. Faciliteterna ska vara välstädade, önskvärt är att papper och möjlighet till handrengöring erbjuds. Flertalet besökare föredrar vattentoaletter.

Lägerplats

- En officiell lägerplats för Skåneleden ska vara etablerad per etapp. Är etappen tätortsnära kan campingplats eller vandrarhem ersätta lägerplats.
- En officiell lägerplats ska innehålla minst följande: vindskydd med en liggyta på minst 10 kva dratmeter, pictogram i vindskydd som visar rekommenderat antal övernattande, plan tältuppsätt ningsyta (minst 30 kvadratmeter), entréskylt, toalett, vattenpost/vattentäkt (inom 300 m avstånd), soptunna (med fördel sopsorteringskärl), eldstad, ved (redskap för att kapa och klyva ska erhållas vid behov) eller kol. Det är inget krav med vedhållning året runt, men det uppskattas av vandrarna då veden fyller funktioner som värmekälla, matlagning och trivselfaktor.
- För vandraren är det bäst att erbjuda torr och färdigkluven ved som förvaras väderskyddat. För att försvåra vedstöld rekommenderas någon typ av vedkassett.
- Kol är ett alternativ för att tillaga mat. Det finns exempel på kolkasetter, men kol ger inga ”mys-brasor” vilket många vandrare uppskattar.
- I vindskyddet är det önskvärt att montera hakar för att fästa hängmatta. Om omgivningarna tillåter är det även önskvärt att underlätta för montering av hängmattor i annan anordning.
- I vindskyddet får det gärna finnas en ögla för hundägare att fästa koppel i under natten.
- Intill vindskyddet får det gärna finnas en regntunna för att fånga upp vatten till eldsläckning. Regntunnan kan med fördel ha tappkran samt en slang för att leda bort överskottsvattnet. Fäst gärna tunnan för att minimera risk för stöld samt undvika att den blåser bort vid storm.
- Som komplement till officiella lägerplatser kan fler vindskydd etableras utmed leden. Där kan servicen vara begränsad men toalett, eldstad och vatten uppskattas av alla vandrare.
- Platsen bör vara avskild och erbjuda ett tilltalande läge. För att minimera risker med vedstöld och vandalisering bör platsen vara otillgänglig för andra motorfordon än de som tillhör skötselpersonal.
- Vid eldstäder är det önskvärt med information om att det kan råda eldningsförbud och hänvisa till räddningstjänstens webbplats. Det finns framtagna Skåneledsmallar för skyltar att använda, exempelvis ”Elda säkert i naturen” och ”Allemansrätten”.

Hinder och underlag

- Leden ska vara garanterat framkomlig för vandraren fri från vegetation på minst en meter i bredd och två meter i höjd. Måttangivelsen är en riktlinje.
- Passage över blöta partier bör undvikas. Går leden över fuktiga delar bör i första hand en omdragning genomföras, i andra hand bör spång byggas. Besökarna bör under normala väder-förhållanden kunna förbli torrskodda utmed hela leden.
- Leden behöver inte snöröjas.
- Leden ska i möjligaste mån dras längs existerande naturstigar utan förstärkt underlag.
- Vid erosionsåtgärder ska naturligt lagningsmaterial som passar in i miljön användas.
- Att dra om en existerande leds dragning för att förbättra vandringsupplevelsen uppmuntras.

Vägar och övergångar

- Vid anläggning av led är det ofrånkomligt att ta hänsyn till de lokala förhållandena men en viktig utgångspunkt är att vandraren inte får utsättas för någon form av trafikfara.
- Leden bör ej gå på asfalterat underlag mer än tre kilometer i sträck. Tätortsnära miljöer samt tillgänglighetsanpassade etapper är undantagna.
- Ingen ledsträckning bör förekomma utmed bilvägar som tillåter en högre hastighet än 70 km/h.

- Övergångar av större vägar och järnvägar eller längre ledsträckningar utmed tungt trafikerade bilvägar ska vara säkra att passera och vara förankrade hos Trafikverket.
- Led genom intensivt utvecklad miljö (industriområde, flygplats, vindkraftspark ellerkraftledningsgata) bör undvikas och om nödvändigt ej överstiga en sammanhängande längd på tre kilometer.

Rundleder som en del av Skåneleden

- Rundleden ska vara anpassad för en dagsvandring, ca 5-25 km.
- Om rundleden är längre än en dagsetapp (25 km) ska en officiell lägerplats alternativt andra övernattningsmöjligheter samt tillgång till vatten finnas.
- En parkering eller hållplats bör finnas i anslutning till rundleden.
- För att förenkla planeringen för vandraren bör etappstrukturen för rundleder noga övervägas tillsammans med förvaltare och huvudman.

Tillgänglighetsanpassning

- Alltfler efterfrågar etapper som fungerar för hjul, såväl barnvagn som rullstol. Etablering av fler sam manhängande tillgänglighetsanpassade ledpartier uppmuntras därför. Samma krav på höga upplevesevärden som för övrig Skåneled gäller.
- En anpassad sträcka kan vara en ordinarie etapp, eller anges som en alternativ sträcka till en ordinarie etapp.
- I direkt anslutning till den anpassade sträckan bör det till exempel finnas handikappanpassad toa lett och parkering, alternativt hållplats för kollektivtrafik. Stor hänsyn ska tas till stigens underlag, nivåskillnader och anpassade anordningar.
- Naturvårdsverket har tagit fram en handbok och webbutbildning för att underlätta tillgänglighetsan passning. Med tillgänglighet avses framförallt fysisk utformning, kunskapsförmedling, inhämtande av kunskap samt information.

Övriga anslutande leder som inte är Skåneled

- Att låta Skåneleden tangera andra leder av hög kvalitet för att vandraren ska kunna planera sina egna rundleder kan vara ett lyft för båda lederna.
- Anslutande leder ska ligga i direkt anslutning till Skåneleden.
- De anslutande lederna behåller sina egna markeringar, men måste leva upp till följande uppsatta kriterier: de ska ha en ansvarig huvudman, ha en plan och budget för årlig drift och hålla hög kvalitet i fält.
- De anslutande leder som lever upp till kriterierna bör visas på skaneleden.se både på digitala och tryckta kartor. Huvudmannen för den anslutande leden måste därför kunna tillhandahålla uppdaterad gpx-fil och ansvarar för att skicka uppdateringar till Skåneledens marknadskommunikatör.

Hållplatser och kollektivtrafik

- Det är eftersträvansvärt att göra Skåneleden tillgänglig med kollektivtrafik vid etappstart- och slut. Både en faktisk hållplats och relevant turtäthet avgör huruvida en hållplats är tillgänglig.
- Där Skåneleden inte tangeras av en hållplats och inte nya hållplatser är möjliga, är omdragning med

mål att göra leden tillgänglig med kollektivtrafik positivt.

- Hållplatser som är relevanta för vandraren ska lyftas fram av Skåneleden, i första hand på webbplats och papperskarta

Besöksmål och service

- Det serviceutbud som är relevant för målgruppen och ligger inom ca 1,5 km från leden antas attrahera vandraren. Om det rör sig om ett väldigt attraktivt besöksmål kan det vara något längre avstånd från leden, eftersom vandraren då kan bedöma att det är värt omvägen. Dessa besöksmål och service-punkter synliggörs genom digitala kartor på hemsidan samt tryckta kartor.
- Informationen om besöksmål och service som syns på hemsidan hämtas automatiskt från företagets sociala medier-kanaler. För att hålla informationen uppdaterad bör kommunerna i sin kontakt med näringen uppmuntra dessa att hålla sina egna digitala företagskanaler uppdaterade.
- Det är önskvärt att kommunen en gång om året går igenom sina Poi:ar (points of interest) för att bidra till kvalitetssäkring.
- Region Skåne har som målsättning att framhålla de entreprenörer som erbjuder övernattning och/eller matservering, livsmedelsbutik eller annan service som är intressant för målgruppen vandrare (minst öppet: lördag-söndag under april-september)
- Kommunerna bör verka för att det finns en vägvisning från leden till relevanta närliggande besöksmål och servicepunkter, då man från leden inte alltid nås av skyltningen som är avsedd för de bilburna.

Kultur längs leden

- Leden bör passera kulturmiljöer och platser i landskapet som är värdefulla och sevärda, till exempel fornlämningar, byggnader med särskild karaktär, kulturinstitutioner och äldre ortsmiljöer. Även konst- och arkitekturinslag längs utvalda delar av ledsystemet stärker upplevelsen för vandraren.
- Områdets historia kan lyftas fram, genom t ex skyltning som lyfter kulturarv och berättelser längs leden.

Förändringar av Skåneleden

All förändring av Skåneleden ska förbättra eller förstärka leden som helhet. Utgångspunkten för att förändra eller etablera ny led är att öka tillgängligheten till naturen, stärka attraktionskraften och förbättra kopplingen till service.

Ny led samt omdragning av led

- Att anlägga ny Skåneled eller dra om befintlig led ska göras i samråd mellan markägare, kommun, Stiftelsen Skånska Landskap och Region Skåne. Vid sammankoppling med befintlig led i annan kommun är en förankring i berörd grannkommun en förutsättning.
- Region Skåne vill se en långsiktighet i kommunens engagemang och därför bör beslut om Skåneleden vara väl förankrat i den kommunala organisationen.

Avveckling av led

- Avveckling av led kan vara aktuellt om leden är i sådant skick att den äventyrar vandrarnas säkerhet och ingen lösning finns inom överskådlig tid.
- En sträcka kan också förlora Skåneledsstatus vid ledbrott exempelvis då markägare sagt upp avtalet med kommunen och inga alternativ till ledsträckning som uppfyller denna kvalitetsstandard finns.
- Indragen Skåneledsstatus sker alltid i dialog mellan Region Skåne, Stiftelsen Skånska Landskap, berörda kommuner och markägare.
- Beslut om avveckling av Skåneled fattas av huvudmannen samt kommunstyrelse.

Möten och dialog

Alla som arbetar med att sköta Skåneleden ska ha fått introduktion kring Skåneledens mål och syfte, skötsel och kvalitetskrav samt tilldelats aktuella styrdokument. Alla aktörer ska känna sig trygga och säkra kring förväntningar och ansvar på respektive part samt känna sig informerade om nyheter och utveckling.

Informationsdelning och möten

- Stiftelsen Skånska Landskap bjuder vid behov in Skåneledskommuner och Länsstyrelsen till träffar för att delge aktuell information och belysa gemensamma frågeställningar mellan grannkommuner.
- Mellan möten sker löpande dialog mellan förvaltare/huvudman/kommun för att lösa problem och verka för att Skåneleden utvecklas i enlighet med kvalitetsstandardens ambitioner.
- Vid behov skickas information ut från Region Skåne och/eller Stiftelsen Skånska Landskap till kommunens ledansvariga, turistansvarig och näringslivsansvarig samt till Länsstyrelsen om aktuella händelser och planer.
- Region Skåne och Stiftelsen Skånska Landskap ska årligen bjuda in alla Skåneledskommuner, Länsstyrelsen och övriga intressenter till en informativ och inspirerande träff med fokus på Skåneledens utveckling.
- Det är önskvärt att kommunen och länsstyrelsen har dialog med Region Skåne och Stiftelsen Skånska Landskap i samband med planering av utvecklingsinsatser kopplade till leden, eller andra aktuella händelser som berör ledsystemet.

Skötselutbildning

- Alla som arbetar med att sköta Skåneleden, oavsett om de är entreprenörer, offentligt anställda eller ideella, ska ha genomgått en skötselutbildning samt ha tillgång till erfaren handledare. De ska även ha tillgång till denna Kvalitetsstandard samt Skåneleden skyltstandard

Kommunikation och marknadsföring

All officiell information och kommunikation om Skåneleden ska ha korrekt avsändare och innehåll. Informationen ska inspirera besökaren att ge sig ut på leden och underlätta vid planering av sin vandring.

Varumärket

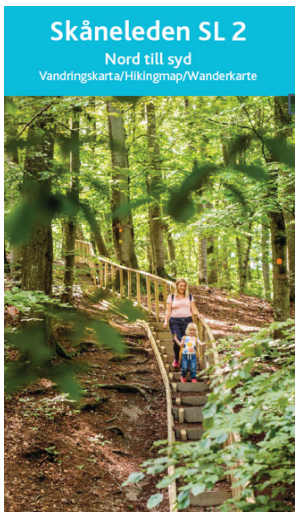
- Skåneleden har en varumärkesplattform och kommunikationsplattform som beskriver övergripande hur Skåneledens varumärke ska kommuniceras.
- All kommunikation både i trycksaker och på webb ska följa riktlinjerna i ”Skåneleden grafisk profil” som beskriver logotyp, typsnitt och färger med mera.
- Innehållet i all information ska vara korrekt, relevant och intressant samt överensstämma med Region Skånes intentioner för Skåneleden. Formgivningen ska vara tilltalande.
- Hänvisning till skaneleden.se ska alltid finnas vid all officiell information.
- I första hand är det Skåneleden som ska användas i lednamnshierarkin – i andra hand delledsnamnet. Lokala lednamn ska kompletteras med Skåneledstillhörigheten.
- Det ska framgå att Region Skåne är huvudman för Skåneleden.

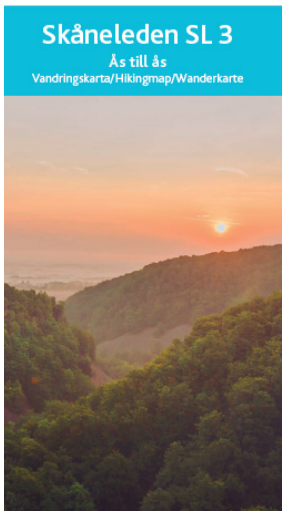
Kartor

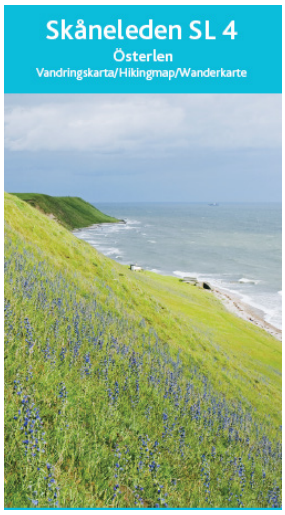
- Allt kartmaterial uppdateras regelbundet och vid större ledförändringar.
- Papperskartor för respektive delled är köpbara för besökaren via hemsidan samt via olika ombud. Kartorna är minst i skala 1:50 000 och visar terrängtyp och relevant information för vandraren.
- Digitala kartor visas på skaneleden.se och digitala kartfiler levereras regelbundet till Lantmäteriet.
- I kartmaterial bör skyddade samt andra relevanta områden/leder tydliggöras.

Trycksaker

- Vid behov ska trycksaker produceras med relevant information och inspiration. Tryckt material bör finnas på svenska, engelska och tyska och innehålla information om Allemansrätten, hur man tar sig till leden och vandringstips. Materialet ska kunna beställas av exempelvis turistbyråer och företagare.
- Region Skåne säkerställer att det finns en ändamålsenlig webbshop för distribution av trycksaker.

Hemsida

- Hemsidan innehåller ett kartplaneringsverktyg som underlättar för vandraren vid planering men hemsidan ska även erbjuda annan praktisk information om hur besökaren kan ta sig till Skåne, väder, aktuell ledstatus, säkerhet längs leden samt information om skyddade områden med föreskrifter som kan begränsa Allemansrätten.
- Hemsidan ska utgöra en källa för inspiration och locka till vandringar i naturen.
- Hemsidan skaneleden.se finns på svenska, engelska och tyska.

Sociala medier och appar

- Skåneleden finns på Facebook, Instagram och Twitter. Dessa plattformars syfte är att skapa dialog och fungera som ett forum för utbyte vandrare emellan, de ska sprida kunskap på ett inspirerande sätt och locka ut nya målgrupper.
- Skåneledens sträckning ska synas och uppdateras regelbundet i relevanta vandringsappar och plattfor mar.

E-post

- Via den officiella e-postadressen, info@skaneleden.se kan alla komma i kontakt med någon tjänste-person på Stiftelsen Skånska Landskap eller Region Skåne som arbetar med leden.

Skåneledens Hållbarhetslöfte

Skåneleden ska vara en drivande aktör för hållbara vandringsupplevelser.

Människor, natur och djur ska må bra på Skåneleden. Här är vandringsupplevelsen trygg och leden främjar människors hälsa och bidrar till ökad tillväxt i Skåne. Såväl utvecklingsinsatser som drift och underhåll tar hänsyn till miljön. Ledsystemet står för kvalitet, och har en tydlig organisation och en långsiktig förvaltning.

Skåneleden tillgängliggör attraktiva natur- och kulturmiljöer och arbetar utifrån hållbarhetens tre dimensioner: social, ekologisk och ekonomisk.

Skåneleden bidrar till en hållbar utveckling av samhället

- Gemensam kvalitetsstandard för hela Skåneleden
- Rikta kommunikation och utvecklingsinsatser mot grupper med störst behov, för ökad folkhälsa
- Utveckla arbetet kring biologisk mångfald och klimatsäkra Skåneleden inför t ex översvämningar, stormar, erosion
- Arbeta för att öka andelen kollektivt resande till Skåneleden
- Samarbeta med närings-livsutvecklande aktörer för hållbar tillväxt och levande landsbygd
- Goda, långsiktiga relationer med markägare och andra intressenter

Skåneleden möjliggör för besökare och samarbetspartners att göra hållbara val

- Ta fram och sprida kunskap och inspiration så att målgruppen gör fler hållbara val, t ex i högre grad följa Allemansrätten
- Minska besökares och samarbetspartners miljöpåverkan, exempelvis genom att främja kollektivt resande och minska nerskräpning
- Lyfta fram och visa hänsyn till platsers unika natur- och kulturvärden
- Verka för att upphandlingar och inköp av tjänster ska vara långsiktiga och ekonomiskt hållbara

SKÅNE LEDEN